

PRACOVNÍ POSTUP

1. Napřed jsme kreslili zvířátka, povídali si o jejich nohách, tělech a stavbě. Navrhl jsem výrobu ježka.

2. Pak jsme v lese sbírali různé čerstvé i sušší dřeviny, pozorovali jejich křivost, barvu, tuhost. Krásná přímota lískových prutů rozhodla o tom, že místo ježka to bude dikobraz.

3. Nařezali jsme nahrubo několik kousků z každé sebrané dřeviny. Podle vlastností dřeva jsme se rozhodli, na které části těla se hodí.

4. Skládali jsme kousky dřeva k sobě a zkoušeli různé varianty, jak by mohlo zvíře vypadat. Páry předních a zadních nohou jsme vybírali vždy ze stejné tlustých větví, aby k sobě patřily.

5. K připevnění nohou jsme použili prosté čepování do díry. Plochým vrtákem na dřevo jsme naskrz polemem vyvrtali dvě díry; na přední nohy a na zadní nohy. Průměr vrtáku jsme zvolili menší než průměr nohou, aby bylo možné nohy do děr seříznout a zapasovat napevno.

6. Lískové pruty jsme zbavili listů a nařezali na kratší tyčky různých délek od 5 do 40 cm. Nožkem jsme nařezávali kůru po obvodu prutu a pak ji podélně odlupovali nehtem nebo škrábali nožem. Střídavě jsme obnažovali dřevo od kůry a vytvářeli tak jednoduchý dekor prstenců na dikobrazích ostnech.

7. Přípravě ostnů jsme věnovali přibližně hodinu. Od každé délky jsme vyrobili několik kusů. Těch delších na tělo a ocas bylo nejvíc. Celkem jich bylo asi 50 kusů.

8. Do hřbetu těla jsme navrtali několik šikmých děr hlubokých asi 2 cm. Pozor - jen několik děr na zkoušku, abychom po kontrole zasunutí a sklonu ostnů mohli postup opakovat.

Vrtali jsme akuvrtačkou na pomalý chod, takže si to bez obav zkoušela i dcera. Používali jsme univerzální vrtáky zvětšujících se průměrů; 3 - 5 mm na vrtání v okolí hlavy na kratší a tenčí ostny, 6 - 10 mm na vrtání v oblasti trupu a zadečku na delší a tlustší ostny.

9. Ostny jsme zasouvali od nejkratších po delší tak, aby se od hlavy směrem k zadečku prodlužovaly. Díry jsme vrtali symetricky ve tvaru vějíře, aby zasunuté ostny vytvořily pravidelný objem těla dikobraza. Vrtání a zasouvání ostnů popsané v bodech 8 a 9 jsme několikrát opakovali, dokud se nám tělo nezdálo dostatečně objemné a dokud nám ostny nedošly.

... nářadí jsme uklidili do bedny. Zbytky dřeva a listů jsme odnesli do lesa, aby tam zetlely. Potom jsme zvíře ukázali mamince a brášce...

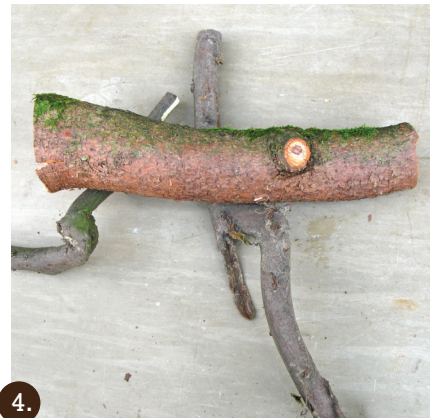
1.

2.

3.

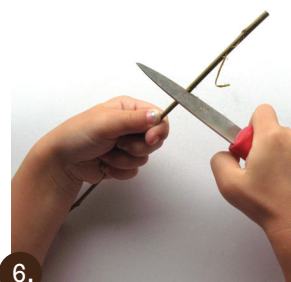
4.

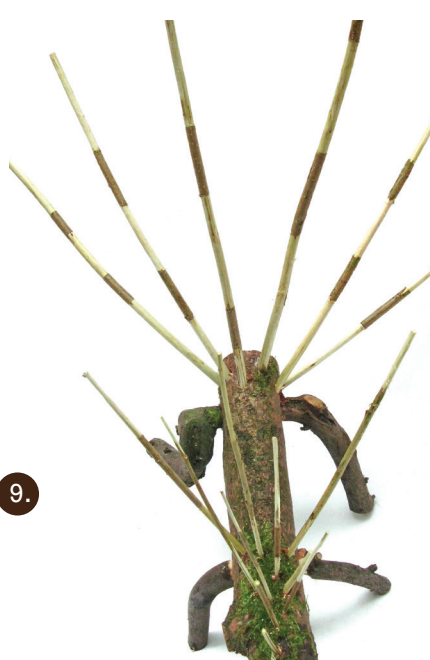
5.

8.

6.

9.

7.

1.

3.

5.

2.

4.

6.

POZNATKY A DOPORUČENÍ

1. Sbírání dřeva provázely nálezy brouků a kamení. Škoda jen, že jsme s sebou nevzali třeba atlas. Bylo by dobré se lépe připravit na trefné dotazy ohledně jídla, činností a příbytků dalších obyvatel lesa.

2. Díru na přední a zadní nohy jsem vrtal vždy naskrz polenem - jednu pro každou dvojici. Kdybych vrtal každou zvlášť, byly by díry vyosené a každá jinde - zasunuté větve by z nich neuspořádaně trčely a nevypadaly by jako nohy. Vrtal jsem já, protože plochý vrták v pohybu dítě neudrží.

3. Ukázali jsme si, jak správně držet větev a nůž při řezání. Všechny prsty jsou mimo osu řezu. Palcem jedné ruky, která větev drží, můžeme přitlačovat čepel do řezu a usnadnit tak druhé ruce, která nůž jen vede.

4. Nohy, které nešly zasunout do děr v těle, jsme po obvodu šikmo seřízili. Stejným způsobem jsme pak seřezávali i bodliny, které nešly zasunout.

5. Po osazení všech nohou jsme si se zvířátkem chvíli hráli a zkoušeli různé možnosti jeho sestavení. Jak by vypadalo v leže, v sedě, v lehu na zádech. Umožnily nám to pohyblivé čepované spoje. Lepené či hřebíkové spoje by zvíře znehybnily a my bychom o tuhle legraci přišli. Až dřevo seschne a nohy se uvolní, postačí je zasunout hlouběji nebo zaklíňkovat.

6. Když se loupání kůry chopil i dvouletý syn, okamžitě jsem mu nožik vyměnil za škrabku na brambory. Bylo to bezpečné, ale napříště ji raději nabrousím. Tupé nože a škrabky po dřevě kloužou a nebezpečí úrazu se tím zvyšuje.

NÁŘADÍ A MATERIÁL

Pilka ruční na čerstvé dřevo (větší rozchod zubů)

Řezbářský nebo roubovací nož

Škrabka na brambory nebo „cidlina“ na škrabání kůry

Akuvrtačka s regulací otáček

Vrtáky ploché do dřeva - na zahloubení čepů nohou

Vrtáky univerzální, různé průměry - na zahloubení ostnů

Nebozez na zkoušku pro práci s dětmi

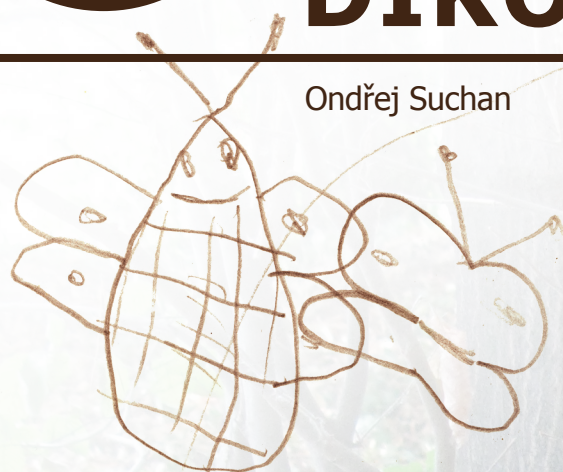
Materiál - rostlé a padané dřevo, velikost a druh dle záměru výroby

HABR, LÍSKA, SMRK

DIKOBRAZ

Ondřej Suchan

„...Co budeš vyrábět?“ zeptala se mne dcera.

„Asi ježka“, odpověděl jsem.

A tak začal náš rozhovor o zvěři a vyrábění. Dcera si přisedla a nakreslila mi zvířátka, která zná...

Pak nás cesta zavedla k nízké habřině. Adélka pár větví ztěžka uřízla. Byly houževnaté a křivé, tvrdé a na povrchu hladce bělavé.

“Tahle větev mi připomíná kost.” “No jóó, ta vypadá jako něčí noha!”

JEMNÝ DEKOR

Střídavé odlupování kůry na bodlinách - ostnech hravě zaměstná i několik párů šikovných rukou a jejich představivost. Loupání naší pětiletou dceru bavilo nejvíc!

STAVBA TĚLA A PROPORCE

Popisujeme si části těla, jejich velikost, barvu, tvar, a vysvětlujeme si funkci těchto vlastností. Hledáme hned od počátku kousky dřeva, které je vystihují. Právě vzájemné proporční a kompoziční vztahy jednotlivých částí určují, zda konkrétní kus dřeva budeme vnímat například jako nohu nebo jako tělo.

NEROVNOST A VADY

Jsou přirozenými vlastnostmi rostlého dřeva. Nechme je promlouvat vlastním jazykem k naší fantazii. Křivá větev může být noha v pohybu, mech může být srstí zvířete, suk může být okem. Takto vnímaný materiál nepotřebuje "ozdobit" řezbou, korálky ani „nalepit“ flitry. Opracovávejme jej střídavě, přiznané řezy a dřevěné spoje mu nijak neškodí.